

JOKA NIEMEEEN NOTKOHON SAARELMAAN

Ainakin mennä vuosina kunnon kaavoittajan kuului olla sitä mieltä, ettei Suomen rannoille saa enää rakentaa mitään, koska näitä rantoja tarvitaan tulevia sukupolvia varten. Tällaista puhetta en koskaan ymmärtänyt. Se käy loogiseksi vasta, jos a) suomalaisia on tulevaisuudessa paljon enemmän kuin nykyiset viisi miljoonaa tai b) ihmisen käyttävät luontoa ja vapaita rantoja enemmän kuin nykyisin. Ensin mainittu oletus ei näytä todennäköiseltä, mutta siihen en puutu, koska se ei kuulu maanmittaukseen. Toinenkaan väittämä ei näytä mielestäni todennäköiseltä. Päin vastoin, ihmiset istuvat yhä enemmän kaljakuppiloissa tai katsovat kotona viihdevideoita ja lauantaistansseja ja muuta hömpää. He ”urbanisoituvat”. Luontoon lähteminen rajoittuu siihen, että ostetaan muodikkaat ulkoiluvarusteet, käydään niillä kerran ulkona ja siinä se on. Minä liikun luonnossa paljon eikä siellä toista ihmistä juuri tapaa. Viime syksynä olin pudota perseelleni, kun metsässä tuli sienestäjä vastaan. Ei ole tapahtunut miesmuistiin.

Oma kesämökkini on runsaan kymmenen kilometrin päässä keskisuuren kaupungin keskustasta. Järven laajat etelärannat ovat rakentamattomia, valmiin tieverkoston päässä. Jos minä nyt menen sinne istumaan, minä saan vuoden istua näkemättä yhtään ihmistä. Niin että se siitä vapaiden rantojen tarpeesta.

Yhdyskuntasuunnittelijoilla on aina ollut molemmat jalat tukevasti ilmassa. He eivät kohtaa arkipäivän todellisuutta, niitä kansan syviä rivejä, jotka Venamo aikanaan oivalsi ja hyödynsi. Joku – jonkinlainen yhdyskuntasuunnittelija hänkin kai on – piirtää suorakulmaisia jalankulkuteitä, vaikka ihmiset haluavat kulkea suoraan. Toinen värittää kilometritolkulla metsää vaalean vihreäksi ja ni-

mittää sen ”monikäyttöalueeksi, joilla on erityistä merkitystä ulkoilun ja retkeilyn kannalta”. Turhaa puuhastelua. Suomalainen metsä on aina ollut monikäyttöalue, ei siihen yhdyskuntasuunnittelijoita tarvita, tarvittaisiin vain ihmisiä, jotka monikäyttäisivät niitä.

Meillä on se vika, että kaikki asiat nähdään Helsingin vinkkelistä ymmärtämättä, että Helsingin seudun ongelmat eivät ole ongelmia muualla Suomessa. Jokainen hallitusneuvos ja erikoisasiantuntija ja neuvotteleva virkamies pitäisi määrätä ajamaan kerran polkupyörällä vaikkapa vain Jyväskylään, joka ei ole vielä kaukana Suomessa, että oppisivat ymmärtämään tämän maan mitta-kaavaa. Rantakaavoitus on yksi esimerkki Helsinki-perspektiivistä. Kaikkine kommervenkkeineen ja tipitarkkoine pohjakarttoineen se saattoi olla tarpeellista joissakin todella suurisuuntaisissa meriteijoissa sun muissa suurhankkeissa. Mutta eiköhän useimmiten ollut kysymys siitä, että kun isäntä sai rannoilleen kaksi tai kolme rakennuspaikkaa, niitäkin varten piti tehdä rantakaava kaikkine sekä menettelytapoja että sisältöä koskevine hullutuksineen. Aivan samaan lopputulokseen olisi päästy, kun olisi piirretty rasti peruskarttaan ja sanottu, että tuohon saat rakentaa ja muualle et.

Ajan kuluessa rantakaavoitus kai sentään järkevoitui tai, niin kuin ystäväni kaavoittaja sanoi, vanhemmat järkevoityvät, nuoremmat intoilevat. Mihin nuoremmat puolestaan varmaan sanoisivat, että vanhemmat menettävät idealisminsa ja oppivat, että ”oma suu on lähempänä kuin kontin suu”. Kumminkin, turhat ei-omarantaiset tontit ja yhteiskäyttöalueet sun muut sellaiset jätettiin paljolti kaavoista pois. Mutta kyllä meikäläisellä veronmaksajana täytyy olla oikeus ih-

metellä, kuinka vaikea senkin oppimisen tien piti olla. Byrokraatteja kyllä työllistettiin. Ja paha nostaa jatkuvasti päätään. Kun justiinsakin joku Jouni Backman meni ehdottamaan kesämökkien yhteissaunoja, hän osoitti, ettei hän ymmärrä yhtään mitään niistä ihmisistä, joita hän edustaa. Kannattaisi joskus jalkautua pois Vaakunan baarista kansan pariin. Ja kaikki hallitusneuvokset ja erikoisasiantuntijat ja neuvottelevat virkamiehet kanssa!

Järkevoitymisen viimeisintä mutta toivottavasti ei viimeistä astetta edustaa rantayleiskaavoitus, jossa jaetaan rakennusoikeus isäntien kesken, katsotaan sovitut rakennuspaikat ja merkitään ne peruskartalle. Toimii käsittääkseni ihan yhtä hyvin kuin rantakaavoituskin! Rakennusoikeuden jakaminen on hyvä ja oikeudenmukainen asia, mutta kun se edellyttää rakennuspaikkojen sirottelemistä jokaisen maanomistajan rannalle, se johtaa puolestaan rantojen pehnaamiseen. Paljon parempi olisi, jos rakennusoikeus voitaisiin tasata ja rakennettavat alueet keskittää suuremmiksi yksiköiksi ja säästää loput rannat. (Keitä varten, kysyy ivallinen lukija, mutta turha pehnaaminen on eri asia kuin turha säästäminen.)

Mutta nyt taisi Veturimieskin lipsahduttaa sinisten unelmien alueelle. Älkää nyt ihmeessä alkako kehittää mitään arvontasausjärjestelmiä, ei siitä kumminkaan tule mitään muuta kuin että työllistetään taas iso joukko virkamiehiä.